

СТАНОВИЩЕ

от проф. д.ф.н. Иванка Мавродиева, член на научно жури,
определено със заповед на Ректора № РД 38-144/08.03.2019 г.

за дисертационния труд на Десислава Благоева Антова, редовен докторант към катедра „Реторика“, Философски факултет, СУ „Св. Климент Охридски“, научна специалност: 2.3. Философия (реторика във виртуална среда)

1. Данни за докторанта

Десислава Благоева Антова е зачислена за редовен докторант със Заповед РД 20-177/23.01.2015 г., отчислена е с право на защита (Заповед № РД 20-423/16.02.2018 г.); шифър и наименование на научната специалност: 2.3. Философия (реторика във виртуална среда). Темата на дисертацията е „Традиционни и нови проявления на виртуалната реторика в онлайн медийна среда“.

Десислава Антова е завършила журналистика във Факултета по журналистика и масова комуникация и магистратура по реторика във Философския факултет на Софийския университет. Тя посещава и завърши успешно курсове по време на докторантурата съгласно индивидуалния план, положила е всички изпити. Докторантът Антова участва в семинари и по проекта „Формиране на компетентности и усъвършенстване на умения за прилагане на съвременни методи и методики за научни изследвания от млади учени“. Десислава Антова участва като тютор и води лекции и упражнения по комуникативни умения на студенти от специалност БИН и на студенти от ФЖМК по предмета „Публична реч“. Тя показва уважение към академичната работа, изготвила е рецензии на дипломни работи. Десислава Антова показва високо ниво на мотивация и устойчиво развитие в посока натрупване на теоретични знания и участия в научни форуми, на които представя резултати от изследвания в една нова област, като прилага интердисциплинарен подход. Посочвам тези данни като доказателства за нейната активната работа по време на докторантурата.

2. Структура и съдържание на дисертацията

В дисертационния труд се изследва актуална проблематика. Текстът на дисертацията на Десислава Антова е с обем 177 страници без приложенията, които обхващат почти 150 страници, като е включена и информацията относно анкетирането и резултатите на Галъп. Библиографията е съставена от заглавия на научни публикации, отделно има посочени нормативни документи; изведени са сайтове на онлайн медии.

Дисертацията на Десислава Антова е структурирана според изискванията: увод, основна част – разделена на 4 глави, заключение, библиография, приложение, списък с приносни моменти, списък с публикации по темата, декларация от докторанта. В материалите при предаване на дисертацията са включени всички изискуеми материали и документи: заповеди, автобиография, копия на публикации, текст на автореферата. В окончателния вариант на текста на дисертацията са отразени препоръките на хабилитираните лица, участващи в заседанието на разширения катедрен съвет на 21.01.2019 г., на което е взето решение за започване на процедура за публична защита.

В дисертацията на Десислава Антова са показани много добре усвоени теоретични познания в няколко области: реторика, в частност виртуална реторика, онлайн медии и

комуникации. Това проличава от първа и втора глава на дисертацията, където е направен преглед както на базови текстове, така и на съвременни публикации, което е наложително с оглед темата на дисертацията.

В теоретичен план са обособени двете тематични области – реторика и онлайн медии и логично теоретичният обзор е представен в две отделни глави с оглед постигане на прегледност.

В *първа глава* са въведени термини от науката реторика, като докторантът се позовава на утвърдени български и чуждестранни автори и установява новостите в развитието ѝ. Прегледът е основа за обособяване на раздели, като се съчетават подходът от общото към частното и диахронният преглед: изведени са основни реторични термини и принципи; поставен е акцент върху реторичните канони; въвеждат се термините „виртуална реторика“, „визуална реторика“, „мултимодална реторика“; установяват проявленията на реторичните термини оратор-реч-аудитория във виртуална среда; представени са особеностите на визуалните и мултимодалните аргументи. Така се установяват традиционни и нови проявления на реториката, което реферира към заглавието на дисертацията и е доказателство за много добре изготвена теоретична база.

Втора глава е посветена на медиите и онлайн медиите и тук компактно са изведени понятия и термини при познаване и критичен прочит на базови автори в тази област: С. Антова, И. Павлова, М. Попова, В. Маринов, Р. Николов, Фидлър, Verendt и Hanser, Deuze, Manovich, Berners-Lee, Bull, Pavlik и други. Коректно са установени явления и тенденции в онлайн медиите, установени са особености на създаването на журналистически жанрове, на творческия процес и бизнес средата у нас. Отделено е внимание на съдържанието в онлайн публикациите, хиперлинковете, хипертекста, хипервръзките; поставен е акцент върху мултимедията, видео клиповете, установени са промени в интернет, онлайн медиите и социалните мрежи. Направен е много добър обзор на терминологията в области, които динамично се развиват на равнище практика и теория.

Текстът в първа и втора глава отговаря на изискването за създаване на теоретична рамка в областта на реториката и онлайн медиите и базовите термини са част от създаването на методиката на изследване – трета и четвърта глава. Представено е и понятието „дигитална медийна грамотност“ – с. 46, 52. Изведени са понятия като *реторична медийна грамотност*, което е новост в областта на реториката.

Трета глава е посветена на реторичен анализ на онлайн комуникациите у нас, ясно са селектирани публикации в онлайн медии в България и е поставен фокус върху актуално и значимо събитие в медийното и публичното пространство у нас. Методиката се откроява с оригиналност и е поставен фокус не само на реторични аргументи на вербално, визуално и мултимодално равнище в публикациите онлайн, но и на контекста, факторите, реторичните техники и аргументи и други.

Четвърта глава включва обосновка на избора на методиката и изградената методика, прецизно са представени етапите на изследването – с. 115-126. Текстът представя резултати от изследване, в което респонденти са над 100 онлайн репортери у нас, като е използван количествен метод. Също така в изследването в четвърта глава е използван и качествен метод, направени са анализ на резултати от дълбочинни интервюта с мениджъри в онлайн медии и водещи рубрики и екипи в онлайн медии. Това е уместен подход и приемам избора на Десислава Антова проведе проучването при реализиране на качествени и количествени методи на изследване с оглед установяване на особености, явления и тенденции в онлайн медиите у нас. По този начин се обхващат както редактори, така и онлайн журналисти от същите медии, което позволява да се направят съпоставки на

равнище професионални ангажименти. В анкетната карта и дълбочинното интервю са операционализирани термини и понятия, които са представени в първите две теоретични глави, като стремежът е към по-цялостно обхващане на проявленията на реториката във виртуална среда и се открояват новости относно прилагането на визуални и вербални средства, на мултимодалност и аргументация.

Налице е компактност и кохерентност в текста и в изследването, много добър език и стил, коректна обосновка на методиката и методите на изследване, точно цитиране и позоваване по БДС, релевантни интерпретации на базови автори.

Методиката в дисертационния труд показва умения за достигане равнище на изследване, което позволява да се представят резултати относно практическите приложения на реториката в областта на онлайн медиите. Спецификата на проблематиката предполага общо и цялостно представяне на методиката, което е направено в увода, а също така е налице детайлно и систематизирано изясняване във всяка глава. Така се постига отчетливост и възприемане на информацията, свързана с резултатите от изследването. Докторантът Антова използва като база за изграждане на методиката доказали своята ефективност методи, които адаптира и прилага успешно при анализа, а те са: визуален реторически анализ, реторически аргументативен анализ, анкетно допитване, дълбочинни интервюта.

Десислава Антова достига до обосновани изводи и заключения, например относно промените в журналистическите жанрове в конвергентна медийна среда – с. 150 и други; все още не се спазва постоянно принципа да се посочват източниците на информация чрез линкове, позоваването на социалните мрежи в онлайн публикации; недостатъчно използване на инфографики от онлайн журналистите; обедняване на езика при писане на текстове за онлайн медии и други. Обоснован е изводът за формиране на реторична медийна грамотност у онлайн журналистите, което би допринесло за повишаване качеството на медиите – с. 158. Тя показва аналитични и изследователски умения при обособяване на обектите на изследване в трета и четвърта глава.

Текстът е написан на много добър научен език и стил, откроява се умението да се обобщава и синтезира.

Докторантът навлиза в нови изследователски полета, като проучва проявления на реториката във виртуална среда на вербално и визуално равнище, в това число на равнище медийни жанрове, реторични техники, фигури и аргументи.

Приносите от дисертационния труд са изведени правилно и коректно от докторанта.

В заключение давам положителна оценка на дисертационния труд на докторанта, той покрива изискванията на структурно, съдържателно, теоретично, методическо равнище.

Авторефератът е с обем 37 страници и отразява съдържанието и структурата на дисертацията, в него е представена информация за дисертационния труд.

3. Публикации по темата на дисертацията

По темата на дисертацията докторантът представя 5 публикации, като в тях се отразяват резултати от изследвания, откроявам следните: Проявления на виртуалната реторика в мултимедийната журналистика (Анализ чрез метода „Case Study” на онлайн медията „News.bg”) – 2016 г.; Фалшивите новини и новите слухове в интернет – 2017 г.;

Съвременни проявления на виртуалната реторика в онлайн медии в България – 2019 г. Тези публикации показват развитието на докторанта при изясняване на терминологията в дисертацията и постепенно реализиране на изследванията.

4. Бележки и препоръки

Възможен е бил по-добър баланс между теоретичния обзор в първа и втора глава и повече изводи на базата на анализите. Препоръчвам на докторанта Десислава Антова да продължи да участва в научни проекти и изследвания, като навлезе в интердисциплинарното поле, което вече е обособено до известна степен, а именно виртуална реторика и онлайн медии.

5. Заключение

Налице са основания, за да направя извода, че дисертационният труд на Десислава Антова допринася за частично актуализиране на реторичното знание в областта на виртуалната реторика чрез теоретичния обзор и направеното проучване в дисертационния труд „Традиционни и нови проявления на виртуалната реторика в онлайн медийна среда”. Докторантът показва мотивация и нагласи за научни изследвания. Доказателство за това са успешно реализиране на различни видове анализи след изготвяне на корпуса в трета глава и реализираното емпирично изследване в четвърта глава при използване на качествени и количествени методи.

В заключение правя предложение към уважаемите членове на научното жури на Десислава Благоева Антова да ѝ бъде присъдена образователната и научна степен „доктор” по научната специалност: 2.3. Философия (Реторика) (реторика във виртуална среда) и в качеството си на член на журито заявявам, че ще гласувам „за”.

2 април 2019 г.,
гр. София

Подпис:
проф. д.ф.н. Иванка Мавродиева